A°. 1838. N°. 72.

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 19 Junij.

Bij deze Courant behoort een Vervolg.

Amsterdam-Arnhemsche Spoorweg.

(Zie N°. 71).

Bij het verschijnen van het berigt der geldleening, geteekend door den minister van binnenlandsche zaken, en goedgekeurd bij koninklijk besluit van 12 Mei, — waarbij eene aanbesteding geopend werd voor 9000 aandeelen, ieder groot ƒ 1000, met bepaling dat er niet anders dan boven pari zou kunnen worden ingeschreven — vraagt men al dadelijk: wat zal er dan met het surplus geschieden? Negen millioenen zijn er slechts benoodigd voor den weg. Indien er nu maar 10 pCt. boven pari werdt ingeschreven, bekomt men 9 ton meer dan de benoodigde som. Waartoe dit? Waartoe meer aangevraagd dan men behoeft? Of, waarom althans, zoo men dit volstrekt doen wilde, niet bekend gemaakt, wat er met het surplus geschieden zou?

Er werd dienaangaande niets gezegd; en sommigen oordeelden, dat de koning, die, door het waarborgen der interessen, zijne bijzondere fondsen waagde, nu ook geregtigd was, en van meening zijn kon, het surplus, als eene winst der speculatie, te incasseren en voor zich te houden.

Anderen meenden, dat het surplus behoorde tot »de inkomsten der nieuw aan te leggen wegen, van welken aard die inkomsten ook zouden mogen wezen" (luidens art. 5 van het besluit van 30 April). Maar zij moesten toestemmen, dat men de overwinst eener geldleening bezwaarlijk kan rangschikken onder de *inkomsten* der nieuw aan te leggen *wegen*. Zij moesten ook erkennen, dat, indien dit de bedoeling geweest ware, het [illegible] zijn zou zulks niet uitdrukkelijk bekend te maken, vermits dusdanige bepaling voor de onderneming zeer gunstig had kunnen zijn.

Zou — vroegen anderen — dat surplus, die winst *der leening*, door het gouvernement geopend, niet aan het gouvernement kunnen worden toegewezen? Immers, de geheele onderneming is geene rijks-onderneming; de rijks-ambtenaren, gelijk de secretaris van staat, de minister van binnenlandsche zaken en anderen, die in de leening of de onderneming des wegs worden betrokken, zijn niet verpligt, misschien niet bevoegd, hunne diensten aan eene partikuliere onderneming te leenen; zij worden slechts betaald voor hunne diensten jegens het rijk. Willen zij die nu nog buitendien aan eene partikuliere onderneming wijden, zoo zou het geacht kunnen worden niet onbillijk te zijn, hen deswege extra te betalen; en wie zegt u, dat het surplus niet daarvoor is bestemd?

Kortom, men verloor zich in allerhande gissingen en zwarigheden omtrent dat surplus, het vel van den wolf misschien; terwijl de gerekt-geduldige Nederlander dagelijks onderworpen-geloovig zeide: morgen zal de *Staats-Courant* daaromtrent wel iets naders bekend maken; want onze regering is even openhartig als vaderlijk. Tot nog toe echter verscheen, helaas, die morgen niet.

Intusschen werden er allerlei nieuwe zwarigheden en bedenkingen geopperd. Onze zoons, in het eerste jaar regten, aan de academie, schreven ons: maar, vader, wat beteekent toch die koninklijke borgtogt? Er kan, volgens de bestaande wetten, geen borg of garant zijn, zonder schuldenaar of debiteur; de borg is nooit gehouden den schuldeischer te betalen dan bij ontstentenis van den schuldenaar, die *eerst* in zijne goederen *moet* worden aangetast; nu is er, betrekkelijk den aan te leggen spoorweg, volstrekt geen ondernemer bekend, die schuldenaar, debiteur, der renten zou kunnen zijn; wat heb ik dus aan eenen borg, dien ik niet aanspreken *kan*, alvorens den ondernemer zelven te hebben uitgewonnen, [illegible] dat? Het besluit van 30 April zegt slechts, in profetischen stijl, *er* zal worden aangelegd; gelijk het berigt der geldleening even duidelijk zegt; *er* wordt eene aanbesteding geopend. — Vooreerst, wordt dus niet *gezegd* wie de ondernemer van den spoorweg is; hoewel, indien er iemand voor gehouden mag worden, zulks de koning zijn zou, vermits die, *propria auctoritate*, eene *directie* over den weg aanstelt; en niemand dan de ondernemer of de ondernemers zulks doen kan of kunnen. Doch indien de koning ondernemer zijn wilde van den weg, waarom het niet uitdrukkelijk gezegd? dan zou men ten minste weten tegen wien men, *casu quo*, te ageren had. — Art. 1 van het besluit van 30 April zegt: »Er zal, onder de directie van het departement van binnenlandsche zaken — — een ijzeren spoorweg worden aangelegd," enz; moet men nu, ingeval van regtsgeding, b. v. als men ten behoeve van den weg wordt onteigend, het departement van binnenlandsche zaken dagvaarden, en, gunstig vonnis verkregen hebbende, genoemd departement exsecuteren? — En gesteld de weg ligt er eenmaal, en de wagens der mysterieuse onderneming veroorzaken mij schade, wien moet ik dan tot schadeloosstelling vervolgen en uitwinnen? al weder het ministerie van binnenlandsche zaken? Maar wat exsecuteer ik dan toch? de traktementen van den minister en de overige ambtenaren, en de zich in het gebouw bevindende stoelen en banken?

Men ziet, bij de bestaande duisternis, die tot menig regtsgeding aanleiding moet geven, staat aan de onderneming niet veel deelnemers, aan de deelnemers niet veel winst te wachten.

Nog meer. Uiterlijk vijf dagen na de bevestiging der inschrijvingen, zijn de inschrijvers verpligt een bedrag van tien ten honderd op hunne toegewezen aandeelen te storten. Vervolgens geschieden de fournissementen op de navolgende termijnen: Op den 31sten Julij 1838 voor 30 pCt. (zoo dat er 40 pCt. moet betaald wezen, alvorens er beduidende kosten ten behoeve des wegs gemaakt zijn); op den 15den October 35 pCt.; en den 1sten December voor het dan nog ontbrekende aan de geheele afbetaling. Terwijl er dus, voor den geheelen weg, ten allerkortste gerekend in twee jaren tijds te leggen, slechts 9 millioenen benoodigd zijn, wil men reeds over 5 maanden ongeveer, meer dan 9 millioenen daartoe gefourneerd hebben? Waarom dat?

Onze regering toch wil die gelden niet intusschen tot andere doeleinden gebruiken. Aan het gouvernement zijn door de Staten-Generaal ruimschoots inkomsten toegewezen ter bestrijding van al deszelfs wettige behoeften. Door het gouvernement moet buitendien, naar men zegt, bij gelegenheid der kolossale aanvraag voor spoorwegen, droogmaking, enz., op de confidentiële vraag der Tweede Kamer: of dit ook geschiedde omdat men geldgebrek had, geantwoord zijn, dat zulks geenszins het geval was. Waartoe dus de tot den geheelen weg benoodigde fondsen, en meer dan die, zoo lang vooruit begeerd?.... Wij zijn ver van te beweren, dat zulks grond tot wantrouwen kan geven, maar wij hebben, helaas, bemerkt, dat het er sommigen aanleiding toe gaf.

Wel is waar hoorden wij iemand, een door en door kundig en bezadigd Pruis overigens, eene wonderlijke aanmerking maken. »Maar, zeide hij, na de beide besluiten aandachtig te hebben gelezen, ik vind nergens eene bepaling van tijd, binnen welken de weg, op de eene of andere poenale clausule, moet zijn voltooid." — Dat valt ook moeijelijk vooruit te bepalen hernamen wij. — »Zoo, zeide hij, nu ja, indien gij het zoo wilt, ik heb er vrede mede; doch indien uw spoorweg nu eens even lang uitbleef als de constitutie, door den koning van Pruissen aan zijn volk beloofd? Tot nog toe wacht men die sinds ruim twintig jaren; — en daartegen valt even weinig te zeggen, als er te zeggen zijn zou tegen een twintig of vijftig-jarig achterblijven van den spoorweg; want even als de koning van Pruissen verklaarde: er zal worden ingevoerd eene grondwet; zeide de koning der Nederlanden: er zal worden aangelegd een spoorweg. De tijd wanneer, gaat volstrekt de volkeren niet aan, dit moet geheellijk aan de wijsheid en vaderlijkheid der vorsten worden overgelaten." Maar, mijnheer... »Nu, wat *maar*, mijnheer? Geniet de koning van Pruissen niet algemeen eene voortreffelijke reputatie, en heeft nog niet kortelings uw ministeriële *Avondbode* die lange, onbepaalde vertraging van het vervullen eener plegtige belofte verdedigd, en onzen koning bij uitstek *regtvaardig genoemd?*" — Maar, mijnheer, gij zult toch niet beweren of vermoeden [illegible] »Ik beweer niets, mijnheer, ik vermoed niets; ik maak volstrekt geene toepassingen; ik weet zeer wel, dat gij de in uwe grondwet reeds beloofde hooge [illegible] onverwijld hebt gekregen, dat gij reeds al de beloofde Nederlandsche wetboeken bezit; hoewel er toch ook, of ook maar slechts, gezegd was; »er zullen worden ingevoerd;" gij zult dus ongetwijfeld wel eenmaal, vroeger of later, een' spoorweg krijgen; maar ik voor mij wacht in alle gevallen met er op in te schrijven tot dat ik eenige tijdsbepaling zie."

OOSTENRIJK.

Van de Boheemsche grenzen, 9 *Junij*. In de streek van Tetschen, in Boheme, heeft dezer dagen eene grondverzinking van zeldzamen aard plaats gehad. Eene vlakte van acht of tien akkers, meest boschgrond, is gezonken en nog aan het zinken. Op verscheidene plaatsen bedraagt de verzinking slechts een paar voeten, op andere echter tot 50 [illegible] daar de boomen reeds voor een gedeelte bedolven zijn. Men bemerkt tevens eene gedeeltelijke geringe beweging en eene soort van verschuiving van groote aardschollen, zoodat het verschijnsel als nog niet [illegible] worden. Het zeldzame deszelven bestaat [illegible]

verzinking, als daarin, dat er naauwelijks een voorbeeld daarvan in bergachtige streken, gelijk de onderhavige, te noemen is.

Weenen, 8 *Junij*. Luidens zoo even ontvangene berigten, zou het nieuw gebouwde badhuis der Presnitsche watergeneesinrigting te Gräfenberg geheel onverwacht ingestort zijn, 12 menschen daarbij het leven verloren hebben, en ruim 20 ligter of zwaarder gekwetst zijn.

PRUISSEN.

Berlijn, 12 *Junij*. H. M. de keizerin en H. K. H. de grootvorstin *Alexandra* van Rusland zijn naar Fürstenstein in Silezie vertrokken. Z. K. H. de prins *Frederik* der Nederlanden, is uit Silezië hier aangekomen. De generaal-luitenant en generaal-gouverneur van Nieuw-Voorpommern, vorst *Malte zu Putbus*, begeeft zich over Hamburg naar Londen, om als buitengewoon gezant van Z. M. de aanstaande krooning van H. M. de koningin van Groot-Brittanje bij te wonen.

— Uit Posen heeft men geruststellende berigten. Mag de strijd *de jure* nog niet beslecht zijn, *de facto* is hij het door de algeheele bevrediging der gemoederen bij de menigte; en de vrees dat betreurenswaardige excessen nog verder mogten volgen [illegible] des volks volkomen [illegible] in de regering neemt toe, en men hoopt evenzeer op den goeden wil dezelve om eene verzoening met de kerk te bewerkstelligen, als men van haar opperhoofd te Rome eene verstandige te-gemoet-koming verwacht, welke trouwens, volgens de laatste berigten, niet meer ver af is.

— Luidens de Frankforter katholische *Kirchenzeitung* zouden er berigten uit Posen zijn, van den 5den Mei, dat de geregtelijke vervolging tegen den heer aartsbisschop *v. Dunin* aangevangen was. Op genoemden dag kwam in het aartsbisschoppelijke paleis de opperpresident der justitie, de heer *Frankenberg v. Ludwigsdorff* en begon het proces te instrueren. De aartsbisschop wendde zich nog eenmaal aan Z. M., verzoekende dat men in de handelingen, hem betreffende, de bepalingen van het kanonieke regt in acht mogt nemen.

ZWITSERLAND.

Bij een rondschrijven van 31 Mei deelt het Vorort aan de standen eene nota van het Pruissische gezantschap mede, waarin een weigerend antwoord gegeven wordt op den van wege het eedgenootschap kenbaar gemaakten wensch, om meerdere begunstiging van Zwitsersche nijverheidsvoortbrengselen in de staten van de Duitsche tolvereeniging.

ENGELAND.

Londen, 14 *Junij*. De toebereidselen tot het feest, dat prins *Esterhazy* voornemens is bij gelegenheid der krooning te geven, worden voortgezet op eene grootsche schaal, die alle verbeelding te boven gaat. De gansche [illegible] wordt tot eene onafzienbare balzaal ingerigt.

— De buitengewone onderneming des Tunnels onder den Teems gaat langzaam doch met volharding voort, en men kan thans zeker zijn, dat dit grootsche werk voltooid zal worden.

FRANKRIJK.

Parijs, den 14 *Junij*. Aan het slot der zitting van gisteren heeft de heer *Vivien* in de kamer van afgevaardigden het rapport over den aan te leggen spoorweg naar Orleans aangeboden, en voorgesteld om het daartoe betrekkelijk ontwerp, na den afloop van de discussie over den spoorweg naar Havre, te behandelen. Voorts werden door de kamer nog de artikelen goedgekeurd van een ontwerp, waarbij aan den minister van finantiën omtrent zeven millioen aan supplementaire credieten voor de dienst van het tegenwoordig jaar worden toegestaan. De stemming over het ontwerp in zijn geheel moest, wegens het ongenoegzaam getal aanwezende leden, tot heden worden uitgesteld.

In de zitting van heden heeft de kamer een voorgedragen ontwerp goedgekeurd, waarbij het tijdstip, op hetwelk het reglement van openbaar beheer, betrekkelijk de uitvoering der wet van 18 Julij 1837, eene belasting op de binnenlandsche suiker daarstellende, in wet moet worden veranderd, tot op het einde der zitting van 1839 vastgesteld wordt.

— Omtrent de met Buenos-Ayres gerezen geschillen wordt het volgende gemeld: Verscheiden Franschen, die geweigerd hadden om met het [illegible] tegen Peru op te trekken, waren geboeid in de stad gebragt. [illegible] den Franschen consul vertoogen gedaan, doch door het gouvernement [illegible] beleedigenden toon daarop geantwoord. De consul had toen [illegible] genomen en een vaartuig aan den kommandant *Leblanc* afgezonden, [illegible] om met zijne scheepsmagt op de reede te verschijnen.

Parijs, 15 *Junij*. In de ministeriele [illegible] leest men: Het geheim der onderhandelingen [illegible] men zien, dat de aangelegenheden van Belgie [illegible] van dat land, en dat, zoo het Belgische gouvernement in Luxemburg en Limburg het thans door hetzelve bezette grondgebied behoudt, zulks alleen zal zijn ten gevolge der artikelen van het traktaat, betreffende de finantiën. Dit is de eenige en ware bescherming, welke Frankrijk op dit oogenblik aan Belgie kan verleenen, ten zij het ministerie besluiten kon om het traktaat van 1831 met geschut te verbrijzelen.

BELGIE.

Brussel, den 16 *Junij*. De zitting der kamers over 1837—1838 is, gelijk reeds door *l'Indépendant* aangekondigd is geworden, bij een besluit van vorst *Leopold*, van den [illegible], gesloten geworden. Het genoemde blad voegt bij het berigt van de sluiting thans de aanmerking, dat de behoefte, om voor het einde van het jaar de budgetten over 1839 af te handelen, de noodzakelijkheid van de bijeenroeping eener buitengewone zitting zoude doen gevoelen; daardoor zou dan ook de regeling van de aangelegenheden, deze stad betreffende, geen vertraging lijden.

NEDERLANDEN.

Amsterdam, 16 *Junij*. Men meldt uit Vlaardingen, dat op gisteren de Hollandsche haringvloot aldaar is uitgezeild, in tegenwoordigheid van eene ontelbare menigte, ook uit de nabij gelegene gemeenten, welke deze plegtigheid hebben bijgewoond.

— Volgens berigten van Santa-Cruz op Teneriffe, van den 27 Mei ll., zijn aldaar gearriveerd Zr. Ms. korvet *Amphitrite*, kapitein [illegible], en het transportschip [illegible], benevens het koopvaardijschip [illegible] en *Pendrecht*, aan boord hebbende den generaal-majoor *Verveer* en andere troepen voor de expeditie, naar de Afrikaansche kust bestemd.

Alles was op die bodems welvarend.

's Gravenhage, 16 *Junij*. In de vergadering der staten van Holland, welke in het begin der maand Junij alhier bijeenkomt, zullen geene nieuwe leden zitting nemen. Alleen de hoogwelgeb. heer Jhr. *D. C. de Dieu Fontein Verschuir*, die, in plaats van wijlen den heer Dr. *P. de Sonnaville*, voor den stedelijken stand van Alkmaar benoemd is, heeft ten vorigen jare aan de vergadering geen deel genomen, doch wel aan de buitengewone vergadering, in het begin van dit jaar te Haarlem gehouden, waarin een lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal benoemd is, in plaats van wijlen den heer *Hoynck van Papendrecht*.

's Gravenhage, 17 *Junij*. Z. K. H. prins *Frederik* der Nederlanden is, vergezeld van hoogstdeszelfs adjudant, in den afgeloopen nacht uit Berlijn in deze residentie teruggekeerd.

— Bij koninklijk besluit is de heer *P. J. Veth*, kandidaat in de letteren en godgeleerdheid aan de hoogeschool te Leiden, benoemd tot leeraar in de Engelsche en Oostersche talen aan de koninklijke militaire akademie te Breda.

— Dezer dagen heeft, in het lokaal van het departement van binnenlandsche zaken, de bijeenkomst van hoofd-ambtenaren van den waterstaat plaats gehad, die belast waren te onderzoeken, in hoe verre het aanleggen van eene haven te Scheveningen mogelijk, nuttig en doelmatig zou kunnen zijn. Naar men verneemt, is deze bijeenkomst voorgezeten door den heer *H. Ewijk*, raad-adviseur bij gemeld departement, die als referendaris van den waterstaat bij hetzelve werkzaam is. Onder andere hoofd-ambtenaren waren bij de bijeenkomst tegenwoordig de heeren *D. Mentz*, inspecteur van het tweede district van den waterstaat, uit de gewesten Holland, Utrecht, Zeeland en Vriesland bestaande; *M. G. Beijerinck*, hoofd-ingenieur voor Zuid-Holland, *Goekoop*, enz.

— Naar men verneemt, is Z. Exc. de minister van financiën, onderrigt, dat in eene en welligt in meer provinciën des rijks, door ambtenaren van de actieve dienst, — die, voor het werk der peilingen bij de broodbakkers en meelverkoopers, naar aanleiding van de daartoe, bij onderscheidene resolutiën van 1832 en 1833 gelatene bevoegdheid, volstaan met slechts eene aanteekening te houden van den op het oogenblik der peiling bevonden voorraad, — biljetten tot dekking van dien voorraad zijn aangenomen, veel ouder dan de tijd, gedurende welken dezelve, ingevolge § 2 van art. 45 der wet op het gemaal, van 29 Maart 1833, daartoe nog van kracht zijn, en zulks niettegenstaande, volgens de laatste der opgemelde resolutiën, in het bijzonder is aanbevolen, om toe te zien, dat de aanwezige goederen behoorlijk door geldende biljetten zijn gedekt. Er bestaat voorts aanleiding, om het daarvoor te houden, dat, bij het doen van gelijksoortige peilingen, als de hiervoren bedoelde, bij de winkeliers en neringdoende personen in zeep door de beambten mede biljetten tot dekking van den voorraad worden aangenomen, welke reeds van oudere [illegible] zijn, dan de plaats gehad hebbende laatstvoorgaande [illegible] daartoe niet geldig zijn. [illegible] van de noodzakelijkheid, om zoodanige [illegible], heeft Z. Exc. de [illegible] bij de peilingen in broodbakkerijen [illegible] van zeep wordt gebruik gemaakt van de [illegible] bij de boven aangehaalde resolutien gegeven, de commiesen [illegible] zijn een dubbel van elk door hen opgegeven proces-verbaal van peiling, vergezeld van de ingetrokken en als geldig aangenomene documenten van inslag aan hunnen controleur over te leggen, die, bevindende dat door de commiesen, bij de in deze bedoelde verrigting, biljetten tot dekking van den voorhanden voorraad zijn aangenomen, welke daartoe volgens de bestaande wetten en instructiën niet geldig waren, daarvan, door tusschenkomst van den arrondissements-inspecteur, zullen kennis geven aan den gouverneur der provincie, ten einde daaromtrent het noodige voorstel aan den koning te doen.

— Met genoegen heeft men sinds eenigen tijd opgemerkt, dat men zich, op het einde der Prinsengracht alhier, bezig houdt met het oprigten van een gebouw, hetwelk, zoo men zegt, tot stookplaats dienen zal voor het gaslicht, dat, zoo als het schijnt, weldra ook in deze residentie zal worden ingevoerd. Zoo men wil zullen van daar de buizen naar de verschillende zijden der stad loopen, en zullen de Prinsengracht en de straten, waar de meeste winkels gevestigd zijn, het eerst in aanmerking komen, om met het gas verlicht te worden.

Met grond mag men alzoo verwachten, dat deze gewenschte verbetering weldra in volle werking in deze residentie zal zijn.

Arnhem, 18 *Junij*. Gisteren is alhier de nationale dankdag voor de heugelijke overwinning bij Waterloo door de verschillende godsdienstige genootschappen plegtig gevierd. Tot ons leedwezen evenwel hebben wij vernomen, dat ter dier gelegenheid een leeraar bij de hervormde gemeente, de heer *Steenmeijer*, zijne roeping min of meer uit het oog verliezende, van zijn onderwerp is afgeweken, door zich op het terrein der tegenwoordige buiten- en binnenlandsche politiek te begeven, en dat wel betwistte vraagpunten, als dagbladen-staatkunde, enz. aan te raken. Wij moeten hiertegen, als tegen een hoogst nadeelig voorbeeld waarschuwen. Rondom den kansel van elke godsdienstige gezindheid behooren zich al de geloovigen, zonder onderscheid van staatkundige gevoelens, te kunnen vereenigen. Door in eene politieke tribune te ontaarden, zou hij grootendeels dat eerbiedwekkende en geheel en al dat vredelievende verliezen, hetgeen deszelfs [illegible] tot nog toe, de verschillende godsdienstleeraars zoo [illegible] te beantwoorden.

— Uit *Groningen* deelt men het volgende mede:

Men verneemt, dat door de activiteit der ambtenaren bij de administratie der belastingen sluikerijen zijn ontdekt, welke reeds voor lang een belangrijk nadeel aan de schatkist hebben toegebragt.

Reeds verscheidene jaren hebben eenige der voornaamste ingezetenen dier stad hunne ingelegde *Fransche confituren*, *likeuren*, *oliën*, *azijnen*, *enz.* onderling voor eigene rekening van buitenlands doen bestellen en invoeren, met voorbijgaan van ingezetenen, welke, in die vakken handelende, daarvan ruim voorzien zijn, en waarvan, naar gelang der kwaliteit, de regten aan den lande moeten worden voldaan.

[illegible] vermelde [illegible]. Hiervan moest door de belanghebbenden, bekend met hunne eigene bestellingen, tevens de aangave voor de regten ten kantore bewerkstelligd worden; dan, in plaats van die naar waarheid te doen, is zulks *alleen* gedaan in zijn geheel voor ingelegde confituren en oliën (welke beide aan zeer geringe regten onderhevig zijn), zonder aangave van likeuren, waarvoor zeer hooge regten zijn verschuldigd.

Bij het onderzoek is het aan den verdienstelijken kommies-visiteur *van Suiderma* en den kommies der 1ste klasse *Garrelts* gebleken, dat hierin eene belangrijke fraude bestond, en door deze nu eerst ontdekte handeling eene ongeoorloofde sluikerij had plaats gehad.

Ten gevolge dezer bevondene overtreding, is dan ook door opgemelde ambtenaren dadelijk proces-verbaal ter zake van ontduiking van 's lands regten tegen de overtreders opgemaakt, onder welke men bijzonder heeft opgemerkt *twee* der voornaamste ambtenaren in deze stad en provincie.

Mogt het bovenvermelde dienstbaar zijn, om daardoor ingezetenen aan ingezetenen te verpligten, en te geven aan den koning, wat des konings is; dan zal de inzender dezes zich verheugen in het nut, daardoor gesticht.

N. N.

— *De provinciale geneeskundige commissie* zal hare gewone vergadering wederom aanvangen op den 25sten Julij eerstkomende. Zij, die tot het afleggen van examen wenschen te worden toegelaten, moeten zich daartoe adresseren en hunne bewijsstukken franko, voor den 14den Julij e. k. inzenden aan de secretaris der commissie, Dr. *G. van Eldik*, te Nijmegen.

— [illegible] van Nijmegen, zal op den 22sten dezer, ten huize [illegible] *het Hollandsch* [illegible] van wege hetzelfde bestuur, ten [illegible] steed: *het verlichten en onderhouden der Stads-Lantaarnen*, en de *levering* van 12 stuks *Straat-Lantarens*, volgens nieuw model.

— Van wege het domein-bestuur wordt geadverteerd, dat hetzelve op den 22sten Junij, ten huize van *A. Roelofs*, te Wijchen, zal aanbesteden: *het eenjarig onderhoud van een gedeelte des grooten wegs der 1ste klasse No. 8, bepaald tusschen den Teersdijk onder Wijchen, tot aan de Neder-Asseltsche brug en van daar tot aan den Bandijk.* De bestekken liggen ter plaatse der aanbesteding, te Arnhem ten kantore van den administrateur der domeinen, bij den agent te Tiel, te Nijmegen aan den Teersdijk, te Wijchen, te Grave en te Neder-Asselt te lezen. — Bij den opzigter *J. Kloppert*, *Az.* te Grave, zijn nadere inlichtingen te bekomen.

— Op Vrijdag den 29sten dezer, zal, aan het lokaal van het gouvernement [illegible] worden aanbesteed: *Het herstellen van de defecten aan de glooijingen, kruinen van 's rijks dijken, kaden en andere aardewerken [illegible] en rivieren in de provincie Gelderland.* — Het bestek ligt op de gewone plaatsen te lezen.

AMSTERDAM, den 17 Junij.

Beurs van 16 *Junij.*

Eene onbeduidende beurs; geene nieuwstijdingen hoegenaamd; geringe handel, en dien ten gevolge ook weinig verandering.

Prijzen ten 4½ *uur.*

Holland. 2½ pCt. 54½ à $\frac{9}{16}$; 5 pCt. 101$\frac{5}{16}$, à $\frac{3}{8}$; Kansbiljetten 25¼; oud Syndikaat 95; Handelmaatschappij 181¼ à ¼; 5 pCt. Oost-Indië 99$\frac{3}{16}$ à $\frac{1}{8}$.

Spanje. 21$\frac{1}{16}$ à $\frac{1}{8}$; uitgestelde 6 pCt.

Rusland. Oude Russen 104$\frac{5}{8}$ à $\frac{1}{2}$; nieuwe 104$\frac{3}{4}$; 5 pCt. Metalliek 102½ gedaan.

Effekten-Societeit, 17 Junij.

Geheel geen affaire en ook volstrekt niets nieuws: weinige stukken Integralen zijn à 54$\frac{9}{16}$ gedaan.

Volgens een zeer geloofwaardigen correspondent uit Berlijn, zoude men, gedurende de aanwezigheid van den keizer van Rusland, besloten zijn, om in de bekende 24 artikelen volstrekt geene wijzigingen te dulden: alleen zoude het aan Nederland vrijstaan, om met België zoodanige ondergeschikte schikkingen te maken, als hetzelve zal goedvinden.

Mengelwerk.

Dagbladschrijvers.

(*Slot, van No. 70.*)

Een groot bezwaar tegen de gepaste ontwikkeling van de journalistiek hier te lande bestaat daarin, dat de dagbladschrijver aan openlijke aanrandingen blootgesteld is. Dat men hem in een ander artikel — deze vrijheid zij aan ieder gegund — beantwoorde, bestrijde, niets is billijker; maar hem mondeling ter verantwoording te roepen, zijne gevoelens, hoe bescheiden, hoe welmeenend voorgedragen, te belasteren, is onedel onbetamelijk, verkondigt van zelf de ondeugdelijkheid der voorgestane zaak. De schrandere en fijngevoelige VAN EFFEN, die, aan den eenen kant, alles behalve een voorstander van het laf zoogenaamd *politiseren* was, doch tevens, als echt Nederlander, eene bezadigde, met redenen omkleede beoordeeling van de aangelegenheden van staat prees, zegt in een zijner vertoogen uitdrukkelijk, dat het aanvallen van personen, waar het zaken geldt, tevens zwakheid verraadt, en overnigt, dat men de feiten niet wederleggen kan.

Niemand, [illegible] of gevoelens ter rede stellen, maar [illegible] dagbladschrijver schijnt dit geoorloofd. En ongelukkiglijk wordt dit bezwaar drukkender, naarmate deze door zijne taal, door zijnen scherpen betoogtrant, door den rijkdom van gedachten, of anderzins uitmuntend, dien ten gevolge spoedig als schrijver herkend wordt. Menig onbeduidend sujet zal door de naamloosheid tegen elke aanranding gewaarborgd zijn; maar deze zal nooit tot dekmantel kunnen strekken aan onzen hooggeachten stadgenoot, den heer advocaat LIPMAN, wiens schoone, kernachtige taal door menige gedrukte pleitrede en menig staatkundig geschrift vrij algemeen gekend is, noch aan de krachtige redeneerwijze van een DIRK DONKER CURTIUS, noch aan den toon vol vuurs van een VAN DAM VAN ISSELT, noch aan eenige andere schrijvers van uitstekende verdienste.

Van alle schrijvers echter is er geen zoo zeer aan hevige aanrandingen blootgesteld, als die in het financiële vak. En toch verdienen geene aangelegenheden meer de openbare toetsing, dan de financiële. Heeft onze groote VAN HOGENDORP niet gezegd, dat de geldelijke aangelegenheden van den staat aan ieder deftig burger zoo bekend moeten zijn, als zijne eigene? En waartoe zou die bekendheid strekken, als hij, bij operatiën, die, naar zijne meening, verkeerd of verderfend zijn, het regt niet bezat, den moed niet in zich gevoelde, om mede te werken tot verbetering van de staatshuishouding, die onder ieders oogen moet worden gevoerd tot inlichting van zijne medeburgers, die in dwaalbegrippen verkeeren, of zich door louter persoonlijk belang laten leiden.

Van waar echter de vooroordeelen, die hier te lande nog eenigzins tegen de dagbladschrijvers bestaan? Het antwoord op deze vraag is niet verre te zoeken. Het misbruik, hetwelk hier en daar van de dagbladen gemaakt is, maar hetwelk ervooral van gemaakt is tot bewerking van den Belgischen opstand, waarvan wij de gevolgen ondervinden, is daarvan grootendeels de oorzaak. [illegible] Omdat eenige Belgen en Franschen een heilig regt verroekeloozen, is dit genoeg, om hen, die zich hiervan bedienen, te lasteren, onbillijk te weêrstreven, hun dat kostbaar regt te betwisten? Evenzeens is het gegaan met de vrijgevige begrippen. Omdat de Belgen waarachtige mildheid in het staatkundige onwaardig waren, verloochende men die grootelijks in Nederland, dat er zich altijd op verhoovaardigd had, dat zich zelf moest verloochenen, wilde het er zich niet langer op verhoovaardigen. Niet, dat wij willen, dat men zich aan een stelsel klemme; niet, dat wij eene zekere mate van terugwerking, door den invloed van staatsschokken geboren, niet allezins verschoonbaar keuren; maar in volslagen ongelijkzeligheid, in vereeniging van hetgeen men vroeger, op billijke gronden, vergood heeft, omdat anderen het misbruikt hebben, mag het niet ontaarden. Evenzeens is het met de dagbladen gesteld.

Maar druischt onze staatsregeling, druischen onze wetten, herkomaten, de handelingen onzer bewindslieden, de lessen onzer groote schrijvers, aan tegen het gebruik van het regt, waarover wij spreken? Het tegendeel. De [illegible] grondwet heiligt het; eene openbare behandeling van [illegible] belang hebben, is sints lang in het wezen van het [illegible]

onze bewindslieden hebben daarvan in verschillende tijden in onderscheidene omstandigheden, zelven gebruik gemaakt; gerustelijk mogen wij aannemen, dat vele leden onzer eigene vertegenwoordiging, ook van den beginne der weder-grondvesting van onze onafhankelijkheid, in verschillenden zin, invloed op onze dagbladen hebben uitgeoefend; en tegen dezen en genen schrijver met schroomvalligheid zelfs het gebruik beschouwende, kunnen wij eene geheele reeks mannen stellen, óf die de grondzuilen zijn geweest van ons vernieuwd bestaan, óf die hebben uitgeblonken door kennis, door gaven en door regtschapenheid. Brengen wij er een bij; in al die opzigten, aan het hoofd staande van hen allen, wij hebben hem bereids benoemd, het is G. K. VAN HOGENDORP. Deze zegt in zijne onwaardeerbare *Bijdragen* (Deel IV, blzij 117) het volgende: » Bij het advies op de suiker, het laatste van allen in deze zaak, had ik een voornaam en een ondergeschikt oogmerk. Dit laatste bestond in het opvatten van zekere tegenwerping, die nu en dan in den omgang gehoord werd, namelijk, dat men geen punt verder zoude mogen bestrijden, nadat het eens door de kamer bij meerderheid aangenomen was. Sommigen dreven dit zoo ver, dat zij zelfs de goede gezindheid van den koning en zijn huis in twijfel trokken, als men een voorstel des konings met klem tegensprak. Wij hadden daarvan een merkwaardig voorbeeld gezien, toen de heer VAN ALPHEN, den derden dag van de discussie der generale wet, het woord eene tweede reis opnam, om zijn schoon advies van den eersten dag te verdedigen, en aan te toonen, dat men hem, uit hoofde van zijnen tegenstand, te onregt beschuldigde het huis van ORANJE ongenegen te zijn, terwijl hij in tegenstelling van zoo menigeen, lief en leed met hetzelve had gedeeld. Al is eene wet voorgedragen door den koning en aangenomen door de Staten-Generaal, kan zij echter naderhand, om dienstige redenen, gewijzigd, veranderd, en ingetrokken worden, en hiertoe kan een nader onderzoek en tegenspraak van dezelve hoogst dienstig zijn. *In de kamers niet alleen, maar in het publiek zelfs,* EN DOOR MIDDEL VAN DE DRUKPERS, *moet de weg daartoe altijd openstaan. Dit was ook altijd geschied, en dus algemeen erkend geworden.* Dagelijks heb ik in de kamer op wetten, kort of lang geleden aangenomen, hooren vallen; dadagelijks heb ik zulke wetten in druk zien berispen. En nu zoude men deze vrijheid in gevaar brengen, de leden van de Staten-General aan den band leggen, en alzoo een begin maken van bedwang der drukpers? Ik oordeelde, dat het tijd was, om zulk eene poging in het eerste begin te stuiten, en deed dit door de duidelijke verklaring, dat ik wetens en willens een denkbeeld van den koning en de Staten-Generaal wedersprak ····· Mijne vrijmoedige verklaring moge mij personele onaangenaamheden berokkend hebben, maar voor de nationale vrijheid is is zij nuttig geweest."

Zoo sprak, zoo handelde de edele. Hij ging verder, dan wij hier eigenlijk bedoelden, te weten eene onafhankelijke, vrije behandeling inzonderheid voor de aanneming van voordragten. Hij begeert zelfs een nader onderzoek en tegenspraak *na* de aanneming, in de kamers, zoowel als door middel van de drukpers.

Indien nu met der daad de dagbladen eenen magtigen invloed uitoefenen; indien zij in sommige gevallen de algemeene opinie vertegenwoordigen, bij andere gelegenheden deze leiden; indien zij de groote spreekzaal zijn voor ieder, die kracht in zich gevoelt, hetzij door mededeeling van eene nuttige uitvinding, hetzij door grondige beoordeeling van een algemeen gewigtig onderwerp, hetzij door eenige berekening, inlichting, enz., iets ten voordeele van het publiek te doen; indien de toetsing van openbare aangelegenheden in letter en geest onzer staatsregeling en wetten, in onze zeden, in het hart en den geest onzer eerste staatslieden ligt; indien, aan den van nature begiftigden of door studiën gevorderden, man de gelegenheid is gegeven, den rijkdom zijner gedachten ook anderen te doen genieten — zal hij door een ongepast vooroordeel zich daarvan laten afschrikken?

Allereerst wachte men zich voor misbruiken, voor uitspatting, in het uitoefenen van een dierbaar regt. Men zij onafhankelijkdenkend — een eerste vereischte in een dagbladschrijver; men zij rondborstig, vrijmoedig.

Dat er verder eenige der vele uitmuntende en hooggeplaatste mannen des vaderlands zich verwaardigen met hunnen voluit geschreven naam of een aangenomen naamcijfer, bijdragen tot de meest gelezen binnen- en buitenslands verbreide dagbladen te leveren, opdat aldus hun genie en de vruchten van hun nadenken en hunne studiën tot een gemeen goed der natie worden, hetgeen op deze wijze alsdan in vele gevallen beter dan door de trage boekdrukpers kan geschieden. Toonen zij aldus, dat zij een, voor onzen tijd, hoogst-onpassend vooroordeel verachten, voor andere minder hooggeplaatsten een luisterrijk voorbeeld worden. Dat zij en ieder ander schrijver, die welvoegelijkheid op prijs stelt, tevens het vaste besluit nemen, om zich tegen geene personele aanrandingen, van waar deze ook mogten komen, te verdedigen; maar deze niet anders dan met het verdiende stilzwijgen te beantwoorden, en de journalistiek in Nederland zal spoedig geëmancipeerd en op die hoogte, ja zelfs hooger dan die van Engeland en Frankrijk gebragt zijn; want hier zullen vastberadenheid en waarachtige vaderlandsliefde, niet partijgeest, eigenbelang en overdrevene dwaze verbeelding den arbeid besturen en kenschetsen.

Welligt bestaan er nog meer middelen, tot opbeuring, of liever grondvesting van dit gewigtig gedeelte der vaderlandsche letterkunde en wetenschap — van welk hoog standpunt de schrijver dezes de journalistiek beschouwt; — het zij ook aan anderen overgelaten, die te doen kennen. Zoo de schrijver deze vertoogen niet dan met zijn bekend naamcijfer teekent, hij gelooft niet dat zijn naam genoeg gewigt in de schaal zal leggen, om dien voluit hieronder te plaatsen. Dit neemt niet weg, dat hij door welmeenende gevoelens geleid, door aandachtige overweging gesteund werd om de vruchten daarvan aan het oordeel des publieks te onderwerpen.

······ r.

Het gedenkteeken voor Mozart.

(*Wij zijn verzocht, het volgende stuk te plaatsen*)

Gedenkteekenen vereeuwigen zoo wel de dankbaarheid als de verdienste. Mannen van genie, die de blijvende teekenen van hun bestaan in onnavolgbare werken nalaten, [illegible] geene monumenten noodig; maar, indien derzelver oprigting geene behoefte is voor hunnen roem, — het marmer of metaal, door den tijdgenoot aan hunne nagedachtenis gewijd, bewijst aan het nageslacht, dat zij geleefd hebben in eenen tijd, die niet onwaardig was hen te bezitten.

Deze waarheid verdient [illegible] gehouden te worden, bij de overweging van het ontwerp tot de oprigting van een gedenkteeken voor den onsterfelijken MOZART. De roem van dezen componist is te [illegible], om zulk eene hulde te behoeven; maar deze is niettemin belangrijk als een duurzaam bewijs van de erkentelijkheid zijner tijdgenooten, en van hunne blijvende achting voor de uitmuntende voortbrengselen van zijnen klassieken geest.

De commissie, in 1836 te *Saltzburg* tot het inzamelen van gelden voor het Monument van MOZART opgerigt, heeft ongetwijfeld zich mede door zulke beschouwingen laten besturen, en het is hoogstwaarschijnlijk daaraan toe te schrijven, dat zij gemeend heeft niet alleen Duitschland, maar geheel het beschaafd Europa in staat te moeten stellen, om tot dat Monument by te dragen; zij heeft begrepen, dat een genie als MOZART niet aan eene enkele plaats of natie, maar aan de wereld behoort; dat de behoefte, om hetzelve te huldigen, ook elders dan in Duitschland zoude gevoeld worden; ja, dat, bij den toenemenden wansmaak, menig kunstenaar of liefhebber, menig volk misschien, verlangen moet, ook in de gelegenheid gesteld te worden, om door eenvoudige deelneming aan eene hulde als deze, zijne bewondering voor den vereeuwigden componist, en tevens zijne gehechtheid aan de voortreffelijke school, voor alle tijden en natiën te doen blijken. De uitnoodiging, door de gemelde commissie aan de vrienden der toonkunst in alle landen gerigt, is nagenoeg van den volgenden inhoud:

» Zoo eenig kunstenaar op den lauwer der onsterfelijkheid aanspraak heeft, dan is het voorzeker WOLFGANG AMADEUS MOZART, de groote componist, die, zoowel in kerk- en kamer-, als in concert- en opera-muzijk, het tot dus ver onbereikte leverde; die in vinding, zamenstelling en uitvoering tevens uitmuntte; die, in zijne werken, zoo als niemand vóór of na hem, de verrukking van den leek met de voldoening des kenners wist te vereenigen; en de muzijk tot den hoogsten trap opvoerde, dien zij, volgens hare natuur en grenzen, kon bereiken.

Wel heeft men in de laatste tijden veel gesproken van vorderingen, die de muzijk sinds den dood diens meesters gemaakt zou hebben; maar wij gelooven, [illegible] alles bereikt is, wat het helder verstand, den gezuiverden smaak, het waar gevoel en het ontwikkeld gehoor in gelijke mate niet alleen tevreden stellen maar verrukken kan, het *meerdere* veeleer als een terug- dan als een vooruitgang beschouwd moet worden, en dat, zoolang men geene werken aanwijst, waarin, even als in die van MOZART, de vernuftigste vinding met de oordeelkundigste schikking, de hoogste waarheid in uitdrukking met de aangenaamste melodie, de grootste [illegible] met de levendigste kracht gepaard gaan, en in welke, terwijl de leek door den rijksten stroom der aanlokkelijkste, edelste melodiën weggesleept wordt, de kenner de kunstigste contrapunctische combinatiën bewondert — wij gelooven, dat wij tot dien tijd MOZART *den grootsten* aller componisten mogen noemen.

De gedachtenis aan dezen buitengemeenen man, *het sieraad zijner eeuw*, is nog niet door een, zijner waardig, monument voor de nakomelingschap bewaard. Men zou kunnen aanmerken, dat dezelve geen monument behoeft; dat hij zich-zelf het duurzaamst gedenkteeken in zijne onsterfelijke werken heeft opgerigt; doch maar al te dikwerf verschuilen onverschilligheid en ondankbaarheid zich achter dergelijke redeneringen, en ten allen tijde hebben beschaafde volkeren het zich tot eer gerekend, wanneer zij de verdiensten hunner schitterende geniën door de oprigting van hunner waardige gedenkzuilen huldigden.

In de overtuiging dat voor de vrienden der Toonkunst eene minzame herinnering, om dit verzuim ten opzigte van MOZART te herstellen genoeg is, heeft — ten gevolge van vele aanzoeken daartoe zoo wel van buiten als van binnen 's lands — het Museum te *Saltzburg* op zich genomen, hun die herinnering te doen, en, ingeval dezelve welwillend ontvangen, en door een' goeden uitslag bekroond mogt worden, de daarstelling van een Monument te *Saltzburg*, alwaar MOZART het eerste levenslicht aanschouwde en zijne weduwe nog leeft, te bezorgen. Het Museum heeft dienvolgens de eer, alle de vrienden en voorstanders der muzijk tot welwillende bijdragen, en de heeren kapelmeesters en toonkunstenaars tot het leenen hunner talenten, door het geven van concerten, ter bereiking van dit oogmerk, minzaam uit te noodigen. —

De eerste bijdrage tot uitvoering van dit voornemen werd reeds gevonden in de opbrengst van een *Groot Vocaal en Instrumentaal Concert*, door den Groothertogelijk-Oldenburgschen Hofkapelmeester en Koninklijk-Deenschen Professor AUGUST POTT, den 19. Julij ll., in de zaal van het Raadhuis te *Saltzburg* gegeven, waaraan ook diens neef en leerling, ADOLF KROLLMAN, de gezamenlijke medeleden des Museums en de overige toonkunstenaars en kunstvrienden uit *Saltzburg* hunne medewerking verleenden.

De namen dergenen, die tot het Monument bijdragen, zullen, zoodra het tot stand komt, openlijk worden bekend gemaakt. Men verzoekt uit dien hoofde, den naam, de betrekking en de woonplaats der heeren inzenders naauwkeurig op te geven. Ook zal aan het publiek kennis worden gegeven van den naam des kunstenaars, door wien of naar wiens plan het Monument vervaardigd wordt, en van den dag, op welken hetzelve ontbloot zal worden.

Van het gebruik der bijdragen zal in tijds openbare rekening worden gedaan."

Deze uitnoodiging plaatsende, berigt men tevens, dat de heer [illegible]BER te *Amsterdam*, door de gemelde commissie uitgenoodigd zijnde om de hier te lande te doene bijdragen aan haar over te maken, die taak bereidwillig heeft aanvaard.

Men acht het overbodig te zeggen, dat voornoemde heer, bij het aanvaarden zijner belangelooze taak, op de medewerking van alle beoefenaren, vrienden en voorstanders der toonkunst in Nederland heeft gerekend. Dat hij zich in zijne verwachtingen niet zal bedrogen vinden, daarvoor acht men zich gewaarborgd door den goeden smaak en het gevoel voor het schoone bij onze landgenooten. In zekeren zin, gelijk zulks hier boven is aangeduid, is de eer onzer muziekbeminnaars in de deelneming aan deze zaak betrokken. Wie hunner denkt niet met genoegen aan de uren van genot, welke hem de muzijk van MOZART zoo dikwijls verschafte; wie verlustigt zich niet nog dagelijks in de werken van dien uitmuntenden componist, en zoude niet gaarne tot de hulde aan zijne nagedachtenis iets bijdragen? Bedriegt men zich niet, dan zal het Duitschland, dan zal het der wereld bij deze gelegenheid blijken, dat Nederland vooral de klassieke kunst hoogschat, dat Nederland vooral MOZART vereert.

Ten einde aan de zaak bevorderlijk te zijn, zal de uitgever dezer courant gaarne de bijdragen ontvangen, die men hem mogt doen toekomen en van het ontvangene geregeld verslag doen in dit blad.

ELBURG, den 8sten Junij.

Op den 6 en 7 dezer maand werd het openbaar examen gehouden der kweekelingen van het hier ter stede gevestigde bloeijende Instituut van Opvoeding, van wijlen Z. E. den luitenant-admiraal *van Kinsbergen*, in tegenwoordigheid der curatoren [illegible] achtig, als die van elders herwaarts gekomen waren, te weten: de heeren Mr. J. van *Hall* en *H. H. Donker Curtius.* Hierop had heden de [illegible] bevordering der leerlingen in het kerkgebouw dezer stad plaats, [illegible] bijgewoond door eene aanzienlijke schare van [illegible], en werd door den rector der latijnsche scholen, Mr. *A. W. Engelen*, met eene korte voorlezing geopend. Vervolgens betraden achtereenvolgens [illegible] jongelingen het spreekgestoelte, en hielden korte redevoeringen, waarvan de onderwerpen door hen zelven gekozen en behandeld waren; te weten in de latijnsche taal: *U. U. de Kempenaer, de Carolo Egmondano Gelriae Duce* (over *Karel van Egmond, hertog van Gelderland*). — *J. E. C. van Manen, de Gulielmo I, principe Arausiaco, patre patriae,* (over *Willem I, prins van Oranje, den vader des vaderlands*) — *P. J. Thurkow, de Gulielmo Tellio, libertatis helvetiorum vindice acerrimo,* (over *Willem Tell, den moedigen handhaver der vrijheid van Zwitserland.*) — In de Fransche taal: *J. P. Schilt, la mort de Socrate,* (*de dood van Socrates*; in de Engelsche taal: *on Hugh de Groot*, (over *Hugo de Groot*), *door H. J. D. Hellendoorn*; — in de Hoogduitsche taal: *G. C. von Weiter, der dritte Carthagische Krieg, und die Zerstörung der Stadt,* (*de derde Kartaagsche oorlog, en de verwoesting der stad,*) en *A. van Assen*, in de Nederduitsche taal, *over den beroemden Menno van Coehoorn.*

(*Zie verder het Vervolg*).

Vervolg van de
ARNHEMSCHE COURANT,
Van Dingsdag den 19 Junij 1838.

—[illegible] van de navolgende jongelingen door den president-curator, den hoogleeraar *van Hall*, prijzen uitgedeeld: *J. U. de Kempenaar*, van Arnhem. Voor gemaakte vorderingen in de Grieksche, Latijnsche en Engelsche taal, meet-, stelkunst, aardrijkskunde en vaderlandsche geschiedenis. — *J. E. C. van Manen*, van Elburg. In de Latijnsche taal, meet- en stelkunst, vaderlandsche geschiedenis en aardrijkskunde. — *P. J. Thurkow*, van Suriname. In de Latijnsche taal, algemeene geschiedenis, aardrijkskunde en muzijk. — *A. de Dobbij*, van Amsterdam. In de Grieksche en Hoogduitsche taal, meet- en stelkunst. — Welke allen *met veel lof* naar de hoogeschool bevorderd werden. — *H. J. D. Hellendoorn*, van Hilversum. In de Engelsche en Nederduitsche taal, aardrijkskunde, vaderlandsche geschiedenis en rekenkunde. — *G. C. von Weiler*, van Zevenaar. In de Hoogduitsche, Grieksche, Fransche en Nederduitsche taal. — *J. P. Schilt*, van Twisk. In de Fransche, Latijnsche en Nederduitsche taal. — *A. van Aagen*, van Leeuwarden. In de Engelsche, Hoogduitsche en Nederduitsche taal, vaderlandsche geschiedenis, rekenkunde en muzijk. — *W. F. In de Vriese*, van [illegible]. In de Engelsche taal en meetkunst. — *G. Nauta*, van Veendam. In de meet- en stelkunst. — *W. G. Top*, van Elburg. In de meet- en stelkunst en Hoogduitsche taal. — *E. H. J. van Haselum*, van Elburg. In de Latijnsche taal en aardrijkskunde. — *J. G. C. Jurman*, van Elburg. In de Latijnsche taal. — *G. J. W. [illegible]*, van Elburg. In de Grieksche en Fransche taal en vaderlandsche geschiedenis. — [illegible], van [illegible]. In de vaderlandsche geschiedenis en rekenkunde. — [illegible], van [illegible]. In de teekenkunde. — *H. L. de Rooy*, van Suriname. In de Latijnsche taal. — [illegible] *Wynne*, van Elburg. In de Fransche taal en rekenkunde. — *A. W. [illegible]*, van Suriname. In de Latijnsche, Fransche en Nederduitsche taal. — *H. Simonsz*, van Zaandam. In de Fransche taal en vaderlandsche geschiedenis. — *A. T. W. Boogaardt*, van Elburg. In de Engelsche en Fransche taal. — *C. J. de Booser*, van Batavia. Voor buitengewone vlijt. — *E. J. D. van Domselar*, van Elburg. In de Fransche, Hoogduitsche en Nederduitsche taal. — *G. Hoefhamer*, van Elburg. Voor buitengewone vlijt. — *H. P. Bisschop*, van Doornspijk. In de Latijnsche taal. — *J. W. A. Top*, van Elburg. In de Fransche taal en rekenkunde. — *J. W. van Asselt*, van Oldebroek. In de Fransche en Nederduitsche taal, en het teekenen. — *J. Boomsma*, van den Helder. Voor buitengewone vlijt. — *W. H. van der Meulen*, van Elburg. In de Fransche en Nederduitsche taal, en vaderlandsche geschiedenis.

De meesten dezer jongelingen betuigden in onderscheidene talen aan HH. Curatoren hunne erkentenis voor de ontvangene [illegible]. De plegtigheid, telkens door een treffend orgelmuzijk afgewisseld, werd [illegible] in de Nederduitsche taal [illegible]

[illegible] kregen [illegible], doch zich vooral tegenwoordig, onder de directie van den heer [illegible], hoogst voordeelig onderscheidt. Hoe uitstekend het onderrigt is, hier in verschillende talen en wetenschappen gegeven, daarvan strekten de vorderingen der leerlingen, bij het openbaar examen aan den dag gelegd, ten bewijze. Even als het onderwijs in de oude talen, zoo laat ook dat in de wiskunstige wetenschappen tegenwoordig niets te wenschen over. Alzoo verdient deze belangrijke inrigting aan alle ouders en voogden, die hunne kinderen eene beschaafde opvoeding wenschen te geven, en tot nuttige leden der maatschappij te vormen, ten sterkste aanbevolen te worden.

ARNHEM, den 16den Junij.

Wij hadden het genoegen gisteren avond hier de gewone jaarlijksche uitdeeling der prijzen aan de leerlingen van het genootschap *Kunstoefening* in de Gasthuiskerk bij te wonen.

De wel eerwaarde zeer geleerde heer *B. ter Haar*, na met bereidwilligheid de taak op zich genomen te hebben voor deze plegtigheid de redevoering uit te spreken, hield zijn wel eerwaarde eene schoone verhandeling *over het vermogen der schilderkunst om de verschillende gewaarwordingen en aandoeningen der ziel te schetsen.*

Zijne Exc. de heer staatsraad gouverneur van Gelderland, vele provinciale en stedelijke autoriteiten, uitgenoodigd en opgekomen om deze plegtigheid met hunne tegenwoordigheid te vereeren, alsmede eene talrijke schare toehoorders en toehoorderessen zetteden deze vergadering grooten luister bij, terwijl een wel bezet orchest, onder directie van den heer *C. Marx*, van tijd tot tijd de gespannen aandacht aangenaam verpoosde.

Na het eindigen der redevoering trad de secretaris van dit genootschap op en deed een uitvoerig verslag zoo wel van den staat des genootschaps als van de vorderingen der leerlingen; dit jaar konden twee zilveren medailles worden uitgereikt, terwijl tevens aan den verdienstelijken tweeden onderwijzer in de teekenkunde, den heer *H. B. Breijer*, het lidmaatschap van eer en verdiensten werd toegekend en het diploma daarvan aan hem werd overhandigd. — De secretaris deed wijders hulde aan de nagedachtenis van Z. E. den admiraal *van Kinsbergen*, die, door eene jaarlijksche toelage, aan dit genootschap vermaakt, niet weinig [illegible] van hetzelve had bijgedragen.

Onder [illegible] werden hierna de prijzen uitgedeeld, welke bestonden in [illegible] werden uitgereikt [illegible]

Bij de teekenkunde in [illegible] Horst; de 2de aan B. Mertz, en de 3de aan G. Mos. *In de 1ste klasse der begunstigden:* de 1ste prijs aan J. Waltman; de 2de aan C. A. Luijters, en de 3de aan G. Janssen.

In de 2de klasse contribuerenden: De 1ste prijs aan A. Coers; de 2de aan van der Poll. *In de 2de klasse begunstigden:* de 1ste prijs aan H. Herbers; de 2de aan E. van Bodenkhuizen.

In de 3de klasse contribuerenden: De 1ste prijs aan L. H. Ebersen; de 2de aan C. A. Onten, met het lot tegen C. A. Breijer. *In de 3de klasse begunstigden:* de 1ste prijs aan H. Verwaaijen; de 2de aan D. Gortlapg. *In de 4de klasse* twee kopjes naar de Venus met de zilveren medaille aan H. Waardenburg; 1ste prijs van aanmoediging aan L. Vink; de 2de aan H. B. Breijer. In de 5de klasse waren geene teekeningen.

Bij de Bouwkunde, in de eerste klasse contribuerenden: De 1ste prijs aan J. G. Aymil van Falkenstein; de 2de aan W. van Erkel; de 3de aan J. A. Prins.

In de tweede klasse contribuerenden: De 1ste prijs aan E. Wantsink; de 2de, met het lot [illegible] A. Knoops, aan J. H. Eberson. In de 3de klasse eene zilveren medaille aan H. [illegible]. In de 4de klasse waren geene teekeningen.

Bij [illegible] *op handwerken*, waarin 11 leerlingen, zijn geene prijzen toegekend; [illegible], waarin 6 leerlingen: de 1ste prijs aan J. van Soest; de 2de aan B. van [illegible] het lot tegen G. H. Heil. In de 3de klasse; de 1ste prijs aan C. A. Breijer; de 2de aan H. Selle, en de 3de aan G. J. A. Kock, met het lot tegen L. H. Eberson.

De verdienstelijke leerling H. G. Knoops deed, mede uit naam der met hem bekroonde Leerlingen, eene zeer gepaste dankbetuiging aan het bestuur, de contribuerende leden en de Onderwijzers des genootschaps.

Door alle aanwezenden werd ook dien dag weder de [illegible] inrigting, welke zoo veel goede uitkomsten deed blijken, ook verder [illegible] van stedelijke autoriteiten en contribuerende leden in bloei en welvaart [illegible]

Waterhoogte te Arnhem.

Den 17 Junij. 3 El 4 Palm 8 Duim; gewassen 3 Duim; gevallen 0 D.
Den 18 Junij. 3 El 5 Palm 4 Duim; gewassen 6 Duim; gevallen 0 D.

Waterhoogte voor Keulen.

16 Junij, 14 voet, 4½ duim.

Advertentiën.

Heden beviel voorspoedig van een zoon, *D. VAN DER WILLIGEN*, geliefde Echtgenoote van

TIEL,
den 14den Junij
1838.

MR. H. A. DYCKMEESTER.

Heden beviel zeer voorspoedig van eenen zoon, *SOPHIA CORNELINA DE GIJSELAAR*, geboren *GOEKOOP.*

GORINCHEM,
den 15den Junij 1838.

Heden overleed [illegible] aan een langdurig verval van krachten, in den [illegible] ouderdom van [illegible] jaren, [illegible]

ARNHEM,
den 16den Junij
1838.

J. A. [illegible]MAN.

NB. *De affaire zal door my op den ouden voet worden gecontinueerd.*

Publieke Aanbesteding.

Op Dingsdag den 17den Julij 1838, des voormiddags ten tien ure, zal, door het GEMEENTE-BESTUUR VAN VEENENDAAL (*Provincie Utrecht*), ten Raadhuize aldaar, publiek worden aanbesteed:

1°. *Het leveren van 180 lasten gewone STRAAT- of BERGKEIJEN*, en
2°. *Het leveren van 130,000 stuks harde getrokken KLINKER-MOPPEN*,

Tot bestrating van gemelden Dorpe, waarvan bestek en conditien acht dagen bevorens ten Raadhuize [illegible] zullen liggen.

Verkooping van Vaste Goederen.

Te *Zutphen*, in het Koffijhuis *het Zwijnshoofd*, zullen op Woensdag den 27sten Junij 1838, bij inzet, en 14 dagen later, zijnde den 11den Julij, telkens des namiddags om *drie* uren, bij finale toewijzing, door de onderscheidene eigenaren, naar genoegen geldende, worden verkocht:

a. *Twee* kapitale HUIZEN met TUINEN daarachter staande, tot alle neringen geschikt, in het midden der Hospitaalstraat te *Zutphen*, in verponding V 1195, benevens nog een HUISJE in de Baggeroord aldaar V 203 [illegible] koopers, des verkiezende, het [illegible] [illegible] met nog *twee* afzonderlijke WOONHUISJES daarachter, gemerkt in verponding V 780.

c. *Vier* stukjes HOFLAND, op den *Galileënkamp*, bij *Zutphen.*

Van deze goederen sub *b.* en *c.* zal de veiling geschieden zoo in massa als perceelsgewijze.

en d. Een GEBOUW, bestaande uit *drie* WONINGEN onder één dak, met daarbij behoorenden TUIN, binnen *Zutphen*, in de Rozenstraat of Lievenheersteeg V 1308.

Nadere informatiën te bekomen, ten kantore des Notaris *H. F. LULOFS*, te *Zutphen.*

---

§ † § † † § Op den 22sten Junij 1838, op den voormiddag ten 11 ure, in het *Heeren Logement* te *Doesborgh*, finale verkooping der op den 8sten dezer maand aldaar voorloopig geveilde goederen; als:

De CIJNGRAAF, met de UITERWAARDEN [illegible]

en het LAND *de Zandmaat*, onder *Westervoort*, ingezet op . . . . f 18650.
Twee HOFSTEDEN en *eene* WEIDE onder *Duiven*, ingezet op . . . . 4808.
De WEIDE *Vaaland*(?), onder *Duiven*, ingezet op . . . . 1500.
En *de Jufferenweide*, aldaar, ingezet op . . . . . 6200.
Informatiën te bekomen op het kantoor van den Notaris KETJEN, te *Doesborgh*.

Finale Vrijwillige Verkooping.

De Notaris *W. D. van ROGGEN*, te *Wijchen*, zal, op Dingsdag den 26sten Junij 1838, des voormiddags ten 10 ure, ten huize van *J. P. DE MULLEWIE*, te *Ubbergen*, finaal aan de meestbiedenden verkoopen:

Het aanzienlijk LANDGOED, *HOOGERHUIZEN*, gelegen te *Neerbosch* bij *Nijmegen*, bestaande in HEERENHUIS, KOETSHUIS, STALLEN, TUINMANSWONING, ORANJERIE, ... PLANTAADJEN, TUINEN, WANDELING, LANEN, VISCHVIJVERS, GRACHTEN, BOUWLANDEN, WEILANDEN, HOUTGEWAS, enz., groot ongeveer 46 Bunders.
Bij inzet en hoogen perceelsgewijze gebragt op . f 33,355.
en in massa op . . . . f 33,352.

De Notaris *COLENBRANDER*, te *Nijkerk*, daartoe door de Regtbank benoemd, zal, ten overstaan van den heer Vrederegter des kantons, op Dingsdag den 19den Junij 1838, des middags ten 12 ure, te *Nijkerk*, in het *Heeren-Logement*, bij inzet veilen, en 14 dagen later, op Dingsdag den 3den Julij 1838, ter plaatse en uur als boven, finaal verkoopen:

1°. Het op één der beste punten binnen *Nijkerk* aan de Langestraat staande WOONHUIS, N°. 195, bevattende *vier* ruime BENEDEN- en *twee* BOVEN-KAMERS, benevens MEIDENKAMER, groote ZOLDERS, KELDER enz. met eene daarachter staande ruime en van STALLING voor twee Paarden en zes Koeijen, voorziene SCHUUR, met annexe KEUKEN, en afgeschotene BERGPLAATS voor brandstoffen, benevens OPENE PLAATS, ERF en TUIN, groot 12 Roeden en 90 Ellen; gekadastreerd Sectie B. N°. 578 en te aanvaarden beloken Paschen eerstkomende.

2°. Het perceel HOOI- en WEILAND, *Dorispot* genaamd, groot 1 Bunder, 60 Roeden, en 70 Ellen; gekadastreerd Sectie A. N°. 216; en

3°. ... HOOI- en WEILAND, ... genaamd, groot 1 Bunder, 1 Roede, en 90 Ellen; gekadastreerd Sectie A. N°. 218. — Beide gelegen in den Arkemheenschen Polder onder *Nijkerk*, en te aanvaarden Martini 1839.

Verkooping

Van het even aangenaam gelegen als rentgevend en tot ZOMER- als tot WINTER-VERBLIJF ingerigte *LANDGOED* en *OUD-HAVEZATE, de Wildt* genaamd, met deszelfs ONDERHOORIGHEDEN en REGTEN, ten hoofddeele gelegen in de gemeente en nabijheid van het Geldersch dorp *Gendringen*, kwartier *Zutphen*, aan den grooten weg van *Doesborgh* over *Doetinchem* en *Terborg*, naar en op eenen afstand van een half uur gaans van de Pruissische stad *Anholt*, en bestaande in:

Het, sedert weinige jaren van binnen geheel vernieuwd en smaakvol ingerigt, HEEREN-HUIS, voorzien, behalven alle te wenschen Gemakken en Gerieflijkheden, van elf meest alle behangen en geplafonneerde KAMERS, de daarbij staande REMISE, STALLING en SCHUUR; alles vrij van overstrooming en omgeven van WANDELDREVEN, wel aangelegde TUINEN, BOOMGAARD en vischrijke GRACHTEN. Voorts van de bij elkander gelegen vruchtbare MOES-, BOUW-, WEIDE- en HOOILANDEN en BOSCHGRONDEN, ter grootte van 25 Bunders, waarvan, met inbegrip der Huisplaats en Erf, 11 Bunders en 48 Roeden op Nederlandschen bodem, en circa 14 Bunders, in Weide en Hooigronden bestaande, op Pruissisch territoir onmiddellijk aan de grensscheiding, gelegen is. En behoort tot dit goed het REGT VAN JAGT in de Heerlijkheden *Gendringen* en ... op den IJssel.

... Inzate, met genot van hooggeld, zal in ... plaats hebben op Dingsdag ... en de toeslag veertien ... telkens des ... ten huize van ... *KNAVEL* ... te *Gendringen*. — Het Huis en Goed ... breeder omschreven bij biljetten, is dagelijks te bezigtigen, ... vooraf te hebben bekomen ... de eigendoms-bewijzen en Koops-voorwaarden, in tijds ter lezing zullen liggen ten kantore van den Notaris KOLFSCHOTEN, te *Gendringen*.

† † † De Weduwe van Wijlen den Ontvanger *HENDRIKSEN* en *Kinderen*, te *Didam*, zijn voornemens, om, ten overstaan van den Notaris Mr. *W. BLOEMERS*, op den 23sten Junij 1838, des voormiddags om 10 ure, in het *Heeren-Logement* te *Doesborgh*, over te gaan tot den FINALEN VERKOOP van alle hunne ONGEREEDE GOEDEREN, onder *Didam*, en eene WEIDE, *Frater gerbrinksmaat*, onder *Angerlo*, op den 9den dezer bij inzate op prijs gesteld.
Informatiën bij den Heer Mr. *H. J. THOOFT*, Procureur te *Zutphen*, en bij gemelden Notaris *BLOEMERS*. — Brieven franco.

Verkooping op regterlijk gezag;

Op Dingsdag den 19den Junij 1838, des middags ten 12 ure, op de groote Markt te *Arnhem*, van HUISMEUBELEN, LIJFSTOEBEHOOREN, BED- en BEDDEGOED, eene KOE, een PAARD, en wat verder te voorschijn zal worden gebragt.

TE KOOP:

Eenige RIJTUIGEN, geheel nieuw en naar den laatsten smaak gebouwd, geschikt voor een of twee Paarden, en zoodanig ingerigt, dat voor de deugdzaamheid derzelve twaalf maanden wordt ingestaan. Te zien en te bekomen bij *J. VAN DE POEL*, *Mr. Smit*, te *Arnhem*.

TE HUUR:

Een nieuw gebouwd BOVENHUIS, van vier KAMERS, waarvan *er twee behangen* zijn, gelegen vooraan op den *Hommelschen weg*, in Wijk I, N°. 99, even buiten de Velperpoort te *Arnhem*, aan aldaar in persoon, of met *gefrankeerde brieven*, te bevragen.

† § † Een STILLE HUISGEZIN verlangt te HUREN, tegen 1°. November, in *eene kleine Stad of groot Dorp* der provintiën *Utrecht* of *Gelderland*, een goed BEWOONBAAR HUIS, met 5 à 6 ruime vertrekken en TUIN. — Adres, *binnen veertien dagen*, met *gefrankeerde* brieven, onder letter M, aan den Boekverkooper *W. P. VAN STOCKUM*, te *'s Gravenhage*, met beschrijving van het huis en opgave van den prijs.

Het liefst in Gelderland,

wordt TE HUUR gevraagd (onverschillig of hetzelve nabij eene Stad of Dorp gelegen is): een klein doch logeabel HUIS voor twee Personen en Domestique, benevens PAARDESTAL voor een of twee Paarden en berging van Rijtuig.
Iemand hierop reflecterende, wordt verzocht opgave van huurprijs enz. te willen doen, met *franco brieven*, onder letter D, aan de Boekhandelaaren *KETS en LAMBRECHTS*, te *Doesborgh*.

Gemeubileerde Kamers

te huur, even buiten *Arnhem*, aan den Straatweg op *Velp*. — Adres, onder Letter T, franco, bij den Drukker dezer.

† § † Men vraagt, met Augustus aanstaande, eene bekwame KAMENIER, het Linnen- en Wollen-naaijen grondig verstaande, alsmede het stoppen, wasschen mazen en plooijen.
Adres onder Letter D, franco bij den Boekdrukker *C. A. THIEME*, Uitgever dezer, te *Arnhem*.

† § § In het Galanterie-Magazijn van *S. L. JACOBS*, bij de *Velperpoort* te *Arnhem*, is ontvangen: Eene extra groote en nieuwe partij DAMES- en KINDER-PARASOLS, en alle nieuwe modellen van ..., BANDEAUX enz., enz., alles tot fabrieks prijzen.

NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

Dienst tusschen Rotterdam, Arnhem, Dusseldorp en ...

Voor de Maand Junij ...

Van *Rotterdam* naar ... 25, des morgens ten 7 ure.

Van ... naar ... den 20, 22, 24, 27 en 29, des morgens ...

Van ... naar *Keulen* den 19, 24, 27 en 29, des morgens ten 7 ure.

Van *Keulen* naar *Dusseldorp* en *Arnhem* den 24 en 26, des morgens ten 7 ure, en den 19 en 29, des avonds ten 6 ure.

Van *Dusseldorp* naar *Arnhem* den 21, 24 en 26, des morgens ten 10 ure, en den 20 en 30, des morgens ten 4 ure.

Van *Arnhem* naar *Rotterdam* den 22, 25 en 27, des morgens ten 9½ ure, en den 20 en 30, des namiddags ten 1 ure.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.